

Høringsnotat

Samfunnssikkerhetsavdelingen

Dato: 10. mars 2023

Saksnr: 23/1306

Høringsfrist: 12. juni 2023

Høring – forslag til endringer i lov 24. mai 1929 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven) - hjemmel for å kunne innføre gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene

Innhold

1	Lovforslagets hovedinnhold	2
2	Bakgrunnen for forslaget.....	2
3	Gjeldende rett	3
3.1.	Dagens søknadsordning og finansieringsmodell	3
3.2.	Rettstilstanden i andre land	4
3.2.1	Sverige	4
3.2.2	Danmark	4
3.2.3	Finland	5
3.2.4	Polen	5
3.3	Enkelte eksempler på sammenlignbare nasjonale gebyrordninger.....	5
3.3.1	Helsepersonell.....	5
3.3.2	Godkjenning som trafikklærer og faglig leder etter vegtrafikkloven	6
3.3.3	Landmålerbrev	6
4	Departementets vurderinger og forslag	6
4.1	Adgangen til å ta gebyr	6
4.1.1	Statlige retningslinjer	6
4.1.2	Nærmere om adgangen til å ta gebyrer etter EØS-retten	7
4.2	Føringer for fastsettelse av saksbehandlingsgebyrets størrelse	8
4.3	Nærmere angivelse av saksbehandlingsgebyrets størrelse	8
4.4	Departementets forslag	9
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	9
6	Merknader til lovforslaget	10

7 Departementets forslag til endring i lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven):11

1 Lovforslagets hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring et forslag til endringer i lov 24. mai 1929 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven).

Departementet foreslår å innføre en hjemmel i el-tilsynsloven for å kunne gi bestemmelser om gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene.

Yrkene innen elektrofagene er lovregulerte og innebærer at yrkesutøvere må oppfylle visse kvalifikasjonskrav for å kunne utøve yrkene i Norge. Personer som har sin utdanning og praksis fra et annet land, og som ønsker å etablere seg i Norge, må derfor søke Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner for å kunne videreføre yrket i Norge. Søknadene behandles etter yrkeskvalifikasjonsloven med tilhørende forskrift, jf. også forskrift 19. juni 2013 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

Kostnadene ved søknadsbehandlingen dekkes i dag gjennom en avgift som pålegges virksomheter som underlegges tilsyn av DSB. For den enkelte søker er søknadsbehandlingen gratis.

Departementet finner det ikke rimelig at kostnadene ved saksbehandlingen skal finansieres av andre gjennom tilsynsavgiften, og foreslår derfor at den enkelte søker skal dekke disse kostnadene.

Lovforslaget forutsetter at nærmere bestemmelser om gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner innarbeides i forskrift 19. juni 2013 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr.

2 Bakgrunnen for forslaget

Siden opprettelsen av offentlig tilsyn med elektriske anlegg i 1898 har DSBs virksomhet på elsikkerhetsområdet vært finansiert gjennom innkreving av tilsynsavgifter.

Tilsynsavgifter finansierer i dag både tilsynsaktivitetene i stort og den øvrige forvaltningen av elsikkerhetsområdet. DSBs kostnader knyttet til blant annet behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner dekkes derfor i realiteten gjennom en avgift som pålegges virksomheter som underlegges tilsyn av DSB.

DSB mottar årlig ca. 2 500 til 3 000 søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner innen elektrofagene fra personer med utdanning og praksis fra til sammen ca. 75 land. Behovet for utenlandsk arbeidskraft er stort og det forventes ikke at antallet søkere vil avta i særlig grad.

Departementet finner det ikke rimelig at kostnadene ved denne saksbehandlingen skal finansieres av andre gjennom tilsynsavgiften. Departementet foreslår derfor en endring av dagens finansieringsmodell, som innebærer at den som søker om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner, skal dekke kostnadene ved saksbehandlingen.

3 Gjeldende rett

3.1. Dagens søknadsordning og finansieringsmodell

DSBs og andre myndigheters arbeid med å ivareta sikkerheten ved elektrisk utstyr og anlegg er en viktig del av samfunnssikkerheten. Det stilles krav til elsikkerhet for å forebygge at elektriske anlegg og elektrisk utstyr utgjør fare for liv, helse og materielle verdier. Det er en forutsetning for et høyt elsikkerhetsnivå at de som utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr, har nødvendige kvalifikasjoner og kompetanse. I Norge er derfor yrkene innen elektrofagene lovregulerte. Dette innebærer at lovverket setter kvalifikasjonskrav for de som skal utøve disse yrkene.

I medhold av § 12 i el-tilsynsloven har Justis- og beredskapsdepartementet gitt forskrift om krav til kvalifikasjoner for den som skal være faglig ansvarlig for eller utføre selvstendig arbeid på elektriske anlegg og elektrisk utstyr, jf. kapittel 3 i forskrift 19. juni 2013 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr. For den som har det faglige ansvaret er kvalifikasjonskravet relevant master- eller bachelorgrad eller teknisk fagskole med relevant fagbrev, i tillegg til minst tre års relevant praksis. For fagarbeidere er kvalifikasjonskravene relevant fagbrev. Fagarbeiderkategorien omfatter 10 ulike yrkesgrupper og innenfor kategorien faglig ansvarlig finnes det fem ulike funksjoner.

Personer som har sin utdanning og yrkespraksis fra Norge er i kraft av dette kvalifisert for å utøve et elektrofaglig yrke i Norge. Dette gjelder både norske borgere, EØS-borgere og tredjelandsborgere.

Personer som har sin utdanning og yrkespraksis fra et annet land, og som ønsker å etablere seg i Norge, må søke DSB om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner for å kunne videreføre yrket i Norge. Enhver som ikke har sin utdanning fra Norge, må derfor søke om å få sine yrkeskvalifikasjoner godkjent.

Søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner kan fremmes via DSBs elektroniske søknadsportal.

Nærmere bestemmelser om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet reguleres i kapittel 4 og 5 i forskrift 19. juni 2013 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr. For personer med statsborgerskap fra et EØS-land eller Sveits og som har sin utdanning og praksis fra et annet EØS-land eller Sveits, henviser forskriften til reglene i yrkeskvalifikasjonsloven og forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Yrkeskvalifikasjonsloven og den tilhørende forskriften gjennomfører Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (yrkeskvalifikasjonsdirektivet) med senere endringer, herunder direktiv 2013/ 55/EU.

Personer som har sin utdanning og praksis fra et tredjeland må ha kvalifikasjoner som er tilnærmet de kvalifikasjonskravene som fremgår av forskrift om elektroforetak mv. kapittel 3. Forskriften vil bli endret for å gjennomføre de nye reglene for tredjelandsborgere som er inntatt i yrkeskvalifikasjonsregelverket.

For den enkelte søker er søknadsbehandlingen gratis, og dette innebærer at det ikke kreves gebyr for behandlingen av søknadene.

3.2. Rettstilstanden i andre land

3.2.1 Sverige

I svensk rett er yrkeskvalifikasjonsdirektivet gjennomført i Lag om erkännande av yrkeskvalifikationer og förordning om erkännande av yrkeskvalifikationer. Søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner innenfor elektrofaget avgjøres av Elsäkerhetsverket.

Det svenske regelverket oppstiller etter det departementet kjenner til kun kvalifikasjonskrav for den som skal utøve det faglige ansvaret for det elektrofaglige arbeidet i et foretak, og ikke til yrker der det i Norge er krav om fagbrev.

En person som har autorisasjon eller tilsvarende for å utøve det faglige ansvaret i et annet EØS-land eller Sveits, kan søke om å få godkjent sine yrkeskvalifikasjoner for å utøve yrket i Sverige. Den enkelte søker må betale et saksbehandlingsgebyr på 1 660 SEK. Personer som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i Sverige og som søker om autorisasjon, må betale et tilsvarende gebyr.

3.2.2 Danmark

I dansk rett er yrkeskvalifikasjonsdirektivet gjennomført i “Lov om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer”. Loven gir hjemmel for å kunne kreve gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Det fremgår av loven at hvert departement kan fastsette nærmere regler om slikt gebyr.

Sikkerhedsstyrelsen kan med hjemmel i “Bekendtgørelse om udøvelse af erhverv som fagligt ansvarlig inden for elinstallationsområdet på baggrund af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer” kreve gebyr i forbindelse med søknad om godkjenning som faglig ansvarlig.

Etter det departementet kjenner til stilles det i Danmark kun lovkrav til den som skal ha det faglige ansvaret for arbeid knyttet til elektriske anlegg.

I Danmark må den som skal utøve det faglige ansvaret innenfor elsikkerhetsområdet ha en offentlig autorisasjon. Gebyret for utstedelse av slik autorisasjon utgjør 3 725 DKR og beløpet gjelder uavhengig av om utdanningen er tatt i Danmark eller utenfor riket.

3.2.3 Finland

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet er i finsk rett gjennomført i “Lag om erkännande av yrkeskvalifikationer”. Loven gir hjemmel for å kreve gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Etter det departementet kjenner til stilles det også i Finland kun lovkrav for den som skal utøve det faglige ansvaret for arbeid knyttet til elektriske anlegg.

I Finland må den som skal utøve det faglige ansvaret innenfor elsikkerhetsområdet ha autorisasjon. Gebyret for å få en slik autorisasjon utgjør ca. 420 euro.

Kravet om autorisasjon gjelder både for personer som har utdanning og yrkeserfaring fra EØS og for de som har sin utdanning og yrkeserfaring fra Finland.

3.2.4 Polen

I Polen er yrkene innenfor elektrofaget lovregulerte på lik linje med ordningen i Norge.

Personer som har tilegnet seg sine yrkeskvalifikasjoner utenfor Polen må få godkjent sine yrkeskvalifikasjoner før de kan arbeide i det aktuelle yrket i Polen. Søkere må betale et saksbehandlingsgebyr på 1 053,50 PLN, hvilket for tiden utgjør omlag 2500 kroner.

3.3 Enkelte eksempler på sammenlignbare nasjonale gebyrordninger

Det er i overkant av 160 lovregulerte yrker i Norge. Etter hva departementet kjenner til, er det kun et fåtall av godkjenningsmyndighetene som krever gebyr for å behandle søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

3.3.1 Helsepersonell

Helsedirektoratet er den godkjenningsmyndigheten som behandler flest søknader om rett til å utøve lovregulerte yrker i Norge. Helsepersonell som skal arbeide i Norge må som hovedregel ha lisens eller autorisasjon. I dag kreves det et saksbehandlingsgebyr (kr.1665) fra søker for å få behandlet og utstedt autorisasjon fra Autorisasjonskontoret. Dette kravet gjelder for alle, uavhengig av om man har gjennomført utdanningen i Norge eller i utlandet.

Forskrift 8. oktober 2008 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits, regulerer nærmere retten til autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning.

Leger med spesialistgodkjenning fra et annet EØS-land eller Sveits kan søke om konvertering til norsk spesialistgodkjenning (automatisk anerkjennelse). Saksbehandlingsgebyret for slik konvertering er 4 500 kroner. Tilsvarende krav gjelder for leger med spesialistutdanning fra tredjeland.

3.3.2 Godkjenning som trafikklærer og faglig leder etter vegtrafikkloven

Ved en endring av vegtrafikkloven § 27 fikk Samferdselsdepartementet hjemmel for å gi regler om gebyr for godkjenning og tilsyn. Lovendringen var begrunnet med at den som mottar en tjeneste, er nærmest til å betale for den.

Forskrift 1. oktober 2004 om trafikkopplæring og førerprøve mm. (trafikkopplæringsforskriften) § 6-17 regulerer adgangen til å ta gebyr for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for trafikklærere og faglige ledere som har ervervet sine yrkeskvalifikasjoner i et annet EØS-land eller Sveits. For behandlingen av slike søknader skal det betales et saksbehandlingsgebyr på 2150 kroner, jf. forskriften § 31-6a.

3.3.3 Landmålerbrev

De som søker om godkjenning av sine utenlandske yrkeskvalifikasjoner for å kunne arbeide som landmåler i Norge, må betale et saksbehandlingsgebyr på 5000 kroner, jf. forskrift 26. juni 2009 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) § 17. Saksbehandlingsgebyret ble innført 1. januar 2021. Gebyret skal dekke etableringskostnader, kostnader ved behandlingen av søknaden om landmålerbrev, tilrettelegging og retting av autorisasjonsprøven samt utstedelse av landmålerbrev.

4 Departementets vurderinger og forslag

I det følgende vil departementet vurdere adgangen til å ta gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Vi vurderer også nærmere hvilke elementer som skal inngå ved beregningen av gebyrets størrelse og angir forventet størrelse på saksbehandlingsgebyret.

Den nærmere reguleringen av saksbehandlingsgebyret, herunder angivelse av gebyrsatser, vil fremgå av forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Det vil bli foretatt en separat høringsrunde for slike forskriftsendringer.

4.1 Adgangen til å ta gebyr

4.1.1 Statlige retningslinjer

Utgangspunktet og hovedregelen er at det offentliges utgifter dekkes over de offentlige budsjettene. Dersom det offentlige skal kunne kreve dekning for utgifter ved offentlig myndighetsutøving, må dette fremgå av lov.

Statens adgang til å kreve gebyr for myndighetshandlinger må vurderes opp mot statens egne retningslinjer og de forpliktelser som Norge har etter EØS-avtalen.

Finansdepartementet har i Rundskriv R-112/15 gitt bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering. Rundskrivet gjelder for alle gebyrer og sektoravgifter som inngår i finansieringen av statlige fastsatte tjenester, som for eksempel tillatelser, registreringer, kontroller, tilsyn og rettsprosesser. Dersom hovedformålet med ordningen er å finansiere tjenesteproduksjon som er fastsatt ved lov, forskrift eller annet statlig regelverk, og er rettet mot person, virksomhet, næring eller sektor, er ordningen omfattet av bestemmelsene.

Etter Finansdepartementets rundskriv skal gebyrer og sektoravgifter ha som hovedformål å finansiere en myndighetsbestemt tjeneste. Dette hovedformålet skal framgå av regelverket for ordningen.

Departementet legger til grunn at dekning av kostnader ved behandlingen av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene vil være en gebyrordning. Tjenesten leveres til individuelle mottakere og er knyttet til den som mottar tjenesten. Behandlingen av søknader om godkjenning er definerte tjenester med klare rammer for hva tjenestene vil koste.

4.1.2 Nærmere om adgangen til å ta gebyrer etter EØS-retten

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet regulerer ikke direkte spørsmålet om den enkelte kan pålegges å dekke kostnader knyttet til behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Av Europakommisjonens retningslinjer til yrkeskvalifikasjonsdirektivet fremgår imidlertid at søkere vil kunne møtes med gebyr i etableringslandet for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Det synes etter dette klart at yrkeskvalifikasjonsdirektivet gir adgang til å kreve gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner ved etablering. En forutsetning for dette vil være at gebyret ikke strider mot EØS-avtalens regler om ulovlig forskjellsbehandling (artikkel 4), fri bevegelighet for arbeidstakere (artikkel 28) og den frie etableringsretten (artikkel 31).

Departementet foreslår at plikten til å betale saksbehandlingsgebyr skal gjelde enhver som kommer inn under søknadsordningen for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Ordningen vil derfor gjelde uavhengig av nasjonalitet. Departementet kan derfor ikke se at gebyrordningen vil rammes av forbudet mot forskjellsbehandling i EØS-avtalen artikkel 4.

Selv om et tiltak ikke forskjellsbehandler på grunnlag av nasjonalitet, kan det likevel utgjøre en restriksjon på den frie bevegelighet for arbeidstakere og den frie etableringsretten. Gebyrer for saksbehandling kan gjøre det mindre attraktivt for personer med utdanning og praksis fra andre EØS-land å etablere seg og arbeide i Norge. Et saksbehandlingsgebyr vil dermed utgjøre en restriksjon på den frie bevegeligheten for arbeidstakere. Slike restriksjoner vil likevel etter EØS-retten være lovlige dersom de er begrunnet i et legitimt hensyn og er egnete, nødvendige og proporsjonale.

Det forutsettes at dagens søknadsordning, som innebærer at den enkelte ved etablering må søke DSB om godkjenning av sine yrkeskvalifikasjoner, er i tråd med EØS-retten. Ordningen er begrunnet i et legitimt hensyn (sikkerhetshensyn), og anses egnet, nødvendig og proporsjonal. Ved vurderingen av søknadsordningen blir spørsmålet om innføringen av et saksbehandlingsgebyr vil medføre at ordningen fremdeles tilfredsstillende disse kriteriene.

Etter departementets syn vil innføring av et saksbehandlingsgebyr, i tråd med de føringer som fremgår av pkt. 4.2, innebære at ordningen fremdeles vil ligge innenfor våre EØS-rettslige forpliktelser.

4.2 Føringer for fastsettelse av saksbehandlingsgebyrets størrelse

Statlige føringer for fastsettelse av gebyrer for offentlige tjenester fremgår av Rundskriv R-112/15 fra Finansdepartementet. Gebyret skal ikke overstige kostnadene ved å produsere og levere tjenesten, og skal dekke kostnader basert på en kostnadseffektiv drift. Gebyret skal som hovedregel dekke myndighetshandlingen fullt ut (selvkostprinsippet).

Den nærmere beregningen av gebyrets størrelse bør skje på grunnlag av gjennomsnittskostnaden ved å produsere og levere tjenesten. Kostnadselementer som inngår vil være arbeid knyttet til en gjennomgang av dokumentasjon på søkers identitet, yrkeskvalifikasjoner og yrkeserfaring, herunder verifisering av dokumentene. I tillegg inngår arbeidet med innhenting av ytterligere dokumentasjon og skriving av vedtak. Dette arbeidet gir variable kostnader som personalkostnader og andre driftskostnader som direkte påløper i forbindelse med saksbehandlingen. Som personalkostnader regnes lønnskostnader, som også innbefatter feriepenger, pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift. Andre driftsutgifter vil kunne være fellestjenester som telefoni, IKT, sentralbord og lignende.

Det fremgår av Europakommisjonens retningslinjer til yrkeskvalifikasjonsdirektivet at et gebyr ikke må overstige kostnadene ved søknadsbehandlingen, og være sammenlignbart med det gebyret som nasjonale borgere betaler i lignende tilfeller. For søknadsprosedyrer for å erverve et europeisk profesjonskort, står det i de nevnte retningslinjene at gebyrene skal være rimelige, proporsjonale og stå i et rimelig forhold til myndighetenes kostnader. Det fremgår videre at de ikke må utgjøre en hindring for å søke om et profesjonskort. Departementet antar at disse kriteriene også vil være førende ved innføring av gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

EU-domstolen har i flere saker uttalt seg om gebyrers størrelse og om kostnadsposter som kan inngå i beregningen. Disse sakene dreier seg ikke direkte om yrkeskvalifikasjonsdirektivet, men om tjenstedirektivet og retten til etablering. Av disse domsavgjørelsene fremgår det at gebyrer ikke må være urimelig høye og at de må gjenspeile kostnadene knyttet til saksbehandlingen.

For sammenligning med tilgrensende lovgivning har departementet sett hen til tjenesteloven § 11 fjerde ledd, som fastsetter at gebyr for saksbehandlingen skal være rimelig og ikke overstige kostnadene ved saksbehandlingen. I lovens forarbeider forklares bestemmelsen slik: "Loven krever for det første at gebyret skal være «rimelig». Europakommisjonens håndbok nevner i punkt 6.1.8 at gebyrene ikke skal innebære et betydelig økonomisk hinder, under hensyn til arten av virksomheten og investeringene som normalt er forbundet med den. Gebyret skal videre ikke overstige kostnadene ved saksbehandlingen. Ansvarlig myndighet må likevel kunne kreve et gebyr som baserer seg på normal kostnadene eller er beregnet på grunnlag av et gjennomsnitt av kostnadene ved saksbehandlingen."

4.3 Nærmere angivelse av saksbehandlingsgebyrets størrelse

Ved fastsetting av saksbehandlingsgebyrets størrelse, må det tas hensyn til hvor mange saker DSB forventes å behandle hvert år og hva som kreves av ressurser for

å håndtere disse sakene innenfor de fristene som yrkeskvalifikasjonsdirektivet setter.

I følge opplysninger fra DSB vil gjennomsnittskostnaden ved å saksbehandle en søknad utgjøre rundt 3 000 kroner. Det er her lagt til grunn at antall søknader vil ligge et sted mellom 2500 - 3 000 per år og at det vil være behov for syv årsverk for å behandle disse. Det er i beregningsgrunnlaget også lagt inn mindre driftsutgifter for bruk av fellestjenester som telefoni, IKT, sentralbord og lignende.

4.4. Departementets forslag

Etter departementets syn er det etter yrkeskvalifikasjonsdirektivene adgang til å ta gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene. Vi finner det samtidig rimelig at den som mottar den offentlige tjenestehandlingen, er nærmest til å bære kostnadene ved behandlingen av søknaden. Departementet foreslår derfor at det innarbeides en hjemmel i el-tilsynsloven, som gir mulighet for å gi forskrift om gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene.

Ved regulering av gebyrsatsen vil kostnadene bli løpende vurdert for å sikre at de er basert på en kostnadseffektiv drift. Videre må det sikres at det ikke ligger noen elementer av overskudd i beregningene og at gebyrsatsen for øvrig er i samsvar med EØS-retten.

Dersom en person søker om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for flere yrker innen elektrofagene, vil dette kunne innebære enklere saksbehandling og lavere kostnader enn de stipulerte gjennomsnittskostnadene ved saksbehandlingen. En differensiering av gebyrets størrelse for tilfeller der den enkelte fremmer flere søknader, vil derfor bli vurdert i forbindelse med forskrift etter loven.

DSB vil holde løpende oversikt over og synliggjøre beregningene som ligger til grunn for gebyrsatsene. Satsene skal gjennomgå og om nødvendig oppdateres i tilknytning til de årlige budsjettprosessene.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget vil åpne for at den som søker DSB om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner vil måtte betale et saksbehandlingsgebyr på ca. 3 000 kroner, basert på årlige utgifter til saksbehandling på 7,5 mill. kroner fordelt på 2 500 søknader. Kostnadene vil ligge på et nivå som ikke anses å utgjøre et betydelig økonomisk hinder for å fremme søknad om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Det vil bli vurdert å differensiere gebyrets størrelse for tilfeller der den enkelte fremmer flere søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for ulike yrkeskategorier.

Gebyrinntektene skal dekke DSBs kostnader ved behandlingen av søknadene. Dersom det legges til grunn at antallet søknader vil ligge på 2500 – 3000 pr. år, vil dette innebære årlige gebyrinntekter i størrelsesorden 7,5 – 9 millioner kroner.

En rekke søknader som fremmes etter dagens system er mangelfulle, og det går med mye tid til å etterspørre dokumentasjon på utdanning og yrkeserfaring. Det er grunn til å anta at et gebyr vil kunne medføre at søkere legger mer forarbeid i søknadene, slik at søknadene er mer komplette ved innlevering. Dette vil kunne

spare forvaltningen for tid og ressurser og bidra til å redusere saksbehandlingstiden. En redusert saksbehandlingstid vil være positivt både for den som tilbyr sin arbeidskraft og for bedrifter i Norge som etterspør deres kompetanse, og støtte opp under formålet om fri bevegelighet av arbeidskraft mellom landene.

6 Merknader til lovforslaget

Til § 12 nytt andre ledd:

Andre ledd første punktum gir departementet hjemmel for å kunne gi bestemmelser om gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene. Gebyret vil gjelde enhver som ønsker å etablere seg i Norge og som har sin elektroutdanning eller praksis fra utlandet, uavhengig av hvilken nasjonalitet som vedkommende har.

Den nærmere inndelingen av elektroyrkene i Norge er følgende:

Fagarbeidere, jf. forskrift 19. juni 2013 nr. 739 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 6 og § 8:

- Automatiker, som arbeider på elektriske lavspenningsanlegg i automatiserte systemer
- Automatikkmekaniker, som arbeider på elektriske lavspenningsanlegg på hydraulikksystemer og pneumatikksystemer i automatiserte systemer
- Elektriker, som arbeider på elektriske lavspenningsanlegg i bolig, næringsbygg og industri
- Elektroreparatør, som reparerer elektrisk utstyr
- Energimontør, som arbeider på elektriske forsyningsanlegg (lav- og høyspenningsanlegg)
- Energioperatør, som arbeider på elektriske forsyningsanlegg i kraftproduksjonsanlegg (lav- og høyspenningsanlegg)
- Heismontør, som arbeider på elektriske anlegg i heistekniske installasjoner
- Linjemontører (Gr. B), som arbeider på elektriske forsyningsanlegg begrenset til kraftoverføringslinjer (lav- og høyspenningsanlegg)
- Reparatør av elektromedisinsk utstyr
- Togelektriker, som arbeider på elektriske lav- og høyspenningsanlegg på rullende materiell for jernbane og sporveier.

Faglig ansvarlig, jf. forskrift om forskrift 19. juni 2013 nr. 739 om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 7:

- Faglig ansvarlig for prosjektering av elektriske anlegg
- Faglig ansvarlig for prosjektering, bygging og vedlikehold av andres elektriske anlegg (elektroinstallatør)
- Faglig ansvarlig for arbeid knyttet til arbeidsgivers egne forsyningsanlegg
- Faglig ansvarlig for drift og vedlikehold av arbeidsgiverens egne lavspenningsanlegg eller små, enkle høyspenningsanlegg.

I tillegg foreligger kategoriene faglig ansvarlig for offentlig tilsyn med elektriske anlegg og person som utfører offentlig tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Disse to yrkene omfatter offentlig tilsyn, og er derfor ikke omfattet av yrkeskvalifikasjonsloven, jf. loven § 2 fjerde ledd.

Andre ledd andre punktum gir blant annet hjemmel for å kunne gi bestemmelser om at det skal innbetales gebyr for hver enkelt yrkesgruppe som søknaden omfatter. En person som søker om godkjenning innen flere yrker vil i så fall måtte betale et tilsvarende antall gebyrer, men størrelsen på gebyret må fastsettes på bakgrunn av de reelle kostnadene ved saksbehandlingen. Behandling av flere søknader fra samme søker vil kunne innebære enklere saksbehandling og lavere kostnader. En differensiering av gebyrets størrelse ved flere søknader vil bli vurdert ved den nærmere forskriftsreguleringen. Det er viktig at søker får tilstrekkelig informasjon om aktuelle yrker før vedkommende søker om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Bestemmelsen gir adgang til å bestemme at gebyret skal være innbetalt før søknaden undergis behandling.

Andre ledd tredje punktum angir at gebyret ikke skal overstige kostnadene ved saksbehandlingen. Satsene skal gjennomgå og om nødvendig oppdateres i tilknytning til de årlige budsjettprosessene.

7 Departementets forslag til endring i lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven):

§ 12 nytt andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om gebyr for behandling av søknader om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for yrker innen elektrofagene. Det kan blant annet gis bestemmelser om gebyr for behandling av hver enkelt yrkeskategori som søknaden omfatter, tidspunkt for innbetaling av gebyr og virkning av manglende betaling. Gebyret skal ikke overstige kostnadene ved saksbehandlingen.